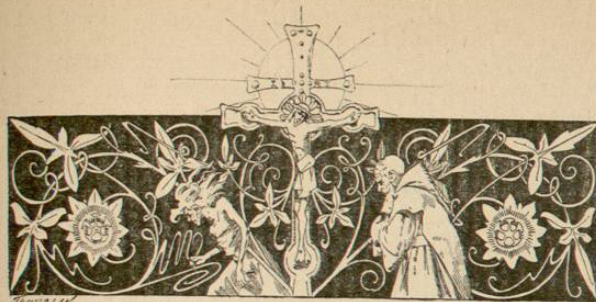

—Tots hi anirèm los monjos d' eixa terra,
—Oliva li respon,—y al front la serra
durá com temple 'l signe de la Creu;
y ab los salms desniantne les canturies,
los Angels hi vindrán á voladuries
eix colomar de fades á fer seu.—

LA CREU DE CANIGÓ

LA CREU DE CANIGÓ

CHOR DE MONJOS, SOTA LA MONTANYA

Abans que 'l comte mòria,
pujèm, pujèm al cim de Canigó,
ab lo signe sagrat de la victòria
á coronar lo front del Rosselló.

La nuvolada obscura,
mortalla immensa d' un gegant difunt,
abriga ja la altura,
apagant d' una á una les estrelles;
mes nos guíia la Creu més alta que elles;
en nom de Deu, amunt.

CHOR DE FADES DALT

Per los núvols lo tro y per les montanyes
 va rodolant com carro que s' estimba,
 aprop d' ací ressonan veus estranyes,
 mentres la nostra minva.
 ¿A profanar nostre palau qui puja?
 ¿Caldrá per ells que fuja,
 bresques y ruschs deixantlos, nostre aixam?
 Cau damunt seu, tempesta què rodolas,
 ¡oh núvol que braholas!
 desenvayna lo glavi de ton llamp.

CHOR DE MONJOS

Com un volcá que esclata, la tempesta
 del Canigó la cima ha somoguda,
 s' adreça sollevada la congesta,
 del torb per l' ala bategant rompuda,
 que brunz com una roda
 de corcers esverats per la batuda.
 Esbrosta 'l bosch com vinya en temps de poda,
 grossos penyals de llur sient desbanca,

remou, capgira, arranca,
 ab terratrèmol, fetes niu de furies,
 preguntan les boscuries
 si, ab sos cimals de neu y arrels de marbre,
 com un esqueix del arbre,
 del Pirineu lo Canigó s' esbranca.
 Però la Creu nos guíá,
 de nostra companyía
 ni de nostres cabells no 'n caurá un;
 ni mœurs pot la fulla
 sense que Deu ho vulla.
 En nom de Deu, amunt.

CHOR DE GOJES

Avall los hermitans y cenobites,
 com est palau no 'n daura un altre 'l sol;
 si volen ferne monestirs y hermites
 per darshi ab ángels cites,
 per son platxeri Flordeneu se 'l vol.
 Mes ¡ay! com fortalesa
 que escala per set bandes l' enemich,
 nostra montanya es presa
 al sò d' himnes monástichs y canturies
 de cent campanertes al repich.

Anèm, anèm! nostre palau s' aterra,
 trencades ses columnes de cristall,
 y ¡ay! com la neu que coroná eixa serra,
 nostra gloria que 's fon va riu avall!

CHOR DE MONJOS

Per entre la boyrada que s' esqueixa
 á Catalunya 's va veyent més gran,
 pujant de feixa en feixa
 per les espatlles d' eix turó gegant.

L' aurora lo corona
 de raigs d' argent ab nívea madeixa
 que d' or se va tornant.

Lo bes últim li dona
 l' estrella matutina,
 perdentse entre l' aurífera boyrina,
 com entre cabells rossos un brillant.

¡Oh! salve, Catalunya,
 la fosca nit s' allunya,
 la nuvolada 's fon,
 y com áurea corona gegantina,
 lo sol se posa en ton puríssim front.

LA GOJA DE MIRMANDA

Adeu, cèltica vila de Mirmanda,
 per no tornar me 'n vaig,
 may més veurás les gojes en garlanda
 d' una banda de riu á l' altra banda
 dançar pe'l mes de maig.
 Tes cases d' una á una hi veurás caure
 com ell veurá disminuhir son raig.
 Cansades de vetllar entre ruines
 veurás desdir y ajaure
 tes colossals alzines
 que ha perdonat lo llamp,
 y tos palaus, tes torres y piscines
 jaurán com flors y espines
 que deixa 'l temps dallades en son camp.
 Pedrera d' eixos pobles
 serás mil anys; de tes muralles dobles
 se 'n bastirán castells y monestirs,
 de taula servirán tes ares nobles,
 de fites tos menhirs.

LOS MONJOS DEL MONESTIR DEL CAMP

La Provença de moros escombrada,
 al peu del Canigó los rebatía
     Carles lo Many un día,
     guiant la seva armada,
 com al poble de Deu l' arca sagrada,
 una imatge de bronzo de María.
 La set que 's beu la sanch dintre ses venes
 l' estoch fa caure de ses mans morenes.
     Mes Carles se 'n adona,
 cau de genolls als peus de sa Patrona
 y clava sa Joyosa en un conreu,
     d' hont brolla l' aygua pura
     que nou delit los dona
     per traure de l' altura
 l' enemich de sa patria y de son Deu.
 D' aquest prodigi en eternal memoria
 fundá en lo Camp lo nostre monestir;
 y la Mare de Deu de la Victoria,
     estrella de sa gloria,
 esser volgué l' Estrella de Tuhir.

LA GOJA DE GALAMUS

Esfloredices valls de Fenolledes,
 adeu, adeu, desert de Galamús;
     també de tes arbredes,
     que arrosan aygues fredes,
 me trauchen los deixebles de Jesús!
     Adeu, los de Nohedes,
 Estany Negre, Estany Blau y l' Estelat,
     espills d' eixes pinedes
 y d' eix cel de safir immaculat!
     ¡Qué tristos ara us miro,
 tan frescos y rihents que us he deixat!

L' HERMITÁ DE GALAMUS

Desde ací dalt t' oviro,
 placèvol hermitatge,
 y ja per tu sospiro
 com l' aucellet que anyora
 son niu entre 'l brancatge.
 Ahir de Sant Antoni

trobí en la Cova una divina imatge
 que, en signe de victoria,
 de porcell en figura, té 'l dimoni
 als peus. ¿Baixáli un Angel de la Gloria
 perque del herm l' aspresa m' endolcís?
 Dolça Tebayda mía,
 cancell del paradís,
 en tu, d' eix serafí ab la companyia,
 dolça Tebayda mía,
 ja moriré felíç!

LA FADA DE RIBAS

Adeu, Coves de Ribas,
 ja no us veuré may més,
 fontana remeyera d' aygues vives,
 cistell de flors de Nuria
 ab faixes de verdor al cel sospès.
 Ja 'l ressò no ohirán de ma canturia
 pujant los traginers per lo camí,
 y 'l pastoret que vetlla en la boscuria
 en la ribera estesos
 mos tovallons no ovirará al matí.
 May més d' amor encesos
 vindrán los cavallers á aquella Cova

que sols l' amor obrí;
 si algú mon niu retroba,
 lo trobará sens mi!
 En eixes valls á rellevar ma fama,
 vestit de foch y flama,
 ja ve 'l Comte l' Arnau;
 boscos, soleys, masfes que 'l cor ama,
 per sempre adeu siau!

OLIVA

Si ve 'l Comte l' Arnau, altres ne venen:
 la creu en sa má tenen
 y l' amor de Jesús dintre del cor,
 y ab aqueix foch diví la terra encenen,
 fentne l' astre flammíger del amor.
 L' esbart del cel de Monagals eixia
 quant ja la marejada
 de moros decreixia
 y ahont nasqué Ripoll, á la besada
 del Ter y del Freser,
 en illa gerda eix monestir bastía,
 de Catalunya baluart primer.
 Fets àngels de la patria, allí guardaren
 sa historia y son tresor,

son esperit naixent allí breçaren,
adormintlo ab cançons de l' antigor.

LA DE FONTARGENT

No us tornaré pas veure,
boscuries andorranes,
rius de Fontalba, estanys de Fontargent;
ni us dich ¡ay! á reveure,
mes serres catalanes,
que veig fugir, fugir cap á occident!

L' HERMITÁ DE MERITXELL

Desnèssen la fada á la bona hora,
millor Reyna y senyora
en Meritxell trobaren estes valls.
Fa música á ses plantes lo Valira,
que d' Ordino á Soldeu, armoniosa,
té la figura d' una immensa lira
de braços de cristalls.
Damunt son front lluheixen
los dotze estanys Pessons², corona hermosa

que de brillants y gemmes li ofereixen
aqueixes cimes hont lo cel reposa;
corona d' Ariana esplendorosa
que, del zenit despresa,
quedá entre terra y cel aquí sospesa.

LES FADES DE ROSAS Y BANYOLAS

Adeu, viles y platges y boscuries,
d' aqueixes endreçuries.
Passá en ales dels somnis ilusoria
l' albor de nostra gloria,
com passen los metéors que 'l cel faixan
ab moridora estela d' argent pur,
aixís, vora la mar, pujan y baixan
les serres de Bagur³.

LOS MONJOS DE BANYOLAS

Quant Carlomagne deslliurá á Girona,
se vejeren exèrcits per los ayres
uns ab altres lluytar, com llenyatayres
ab llurs destrals dintre l' afrau pregona;

plovía sanch per darli nou baptisme;
 llampeguejá y en hòrrida tempesta
 senyá una creu de foch sa ebúrnea testa.
 Los moros la revenja encomanaren
     á un drach del negre abisme,
 que devorava nines è infantons
 y, arreu, los cavallers que ab ell lluytaren,
 ab sos cavalls, ses armes y penons.
 Era feréstech, monstruós, deforme;
 ab son verí l' Estany enterbolía,
 y de sa cua ab lo remás enorme
 á la vila ses ones rebatía.

Lo monjo Sant Emeri,
 dels orfanets y viudes á les veus,
     deixá son asceteri
 y 'l monstre esgarrifós caygué á sos peus.

LOS DE SANT PERE DE RODA

Quant de Cósroes l' espasa flamejanta
 cremava de David la ciutat santa,
 en son etern, inderrocable soli
 tremolá la ciutat del Capitoli.
 Lo papa Bonifaci, en barca ayrosa,
 lo cap del Príncep dels apòstols posa,

penyora que á tu 't fia,
 ¡oh Catalunya, oh dolça patria mía!
     La empeny ab má amorosa
 la mar, vers hont comença 'l Pirineu,
 al peu del Cap, de Venus trono un día,
     que suplantá la Creu.
 Los mariners á ses divines plantes
     de les reliquies santes
     estojan lo tresor.
 Al riure l' iris de la pau hi tornan
     y 'l tabernacle adornan
     garlandes de verdor.
 Ab llur mantell les eures lo cobreixen
 y aritjols y ridortes li guarneixen
 un maig de cel que 'ls àngels fan florir.
 Vehent que Sant Pere escull lo Verderari
     per son reliquiari,
     li fan una capella,
 d' hont brotá, com la flor de la poncella,
 de Sant Pere de Roda 'l monestir.

LA GOJA DE LANÓS

Adeu, terra cerdana,
 mon paradís un día,

qué n' ets ¡ay! d' anyorívola per mi,
 d' ençá que en ta Solana,
 verger de l' amor mia,
 tots los meus somnis esflorar vejí!

LOS PABORDES DE NURIA Y FONT-ROMEU

Se sent algú que plora
 vers Font-romeu y Nuria,
 de les alojes es l' esbart que açtora
 nostra suau canturia.
 Cantèm, cantèm, llur fosca nit declina
 als raigs de vostra aurora,
 ¡oh Estrella matutina
 de Nuria y Font-romeu!
 siau vos la Regina
 de nostre Pirineu.

CHOR DE GOJES

Anèmсен, Flordeneu; de fulla en fulla
 vostra corona d' or se va desfent,
 lo vol de nostres ilusions s' esbulla

com un esbart de papallons al vent.
 Deixèm aqueixa cima sobirana,
 y en alguna illa de la mar llunyana,
 d' ahont deguerem, segles há, sortir,
 tot recordant la terra catalana
 anèmсен á morir!

FLORDENEU

Fan anys, avuy mateix, en aquesta hora,
 jo seya ací ab Gentil;
 los besos de l' aurora
 volavan per son front, com les abelles
 pe'l front de les poncelles
 que en sa brosta desclou l' alè d' abril.
 Y avuy, á aquesta cima
 que guarda la petjada de son peu,
 ab quant mon cor estima
 tinch de donar l' adeu!
 Montanyes regalades
 son les de Canigó;
 per mi bé ho son estades,
 mes ara no ho son, no!

LES FADES PARTINT

Quant lo novembre esfulladiç s' acosta,
 s' aplegan en la costa
 les orenetes per passar la mar;
 aixís de tu, ma dolça Catalunya,
 lo nostre vol s' allunya,
 girantse sols per vèuret y plorar!
 Un jorn tornarán elles
 ab los amors, los lliris y roselles,
 los càntichs dels fadrins y les donzelles:
 ¡sols á nosaltres no 'ns veurás tornar!

CHOR DE MONJOS

Ja som al cap d' amunt de la montanya,
 balcó del Pirineu;
 se veuhen desde ací França y Espanya,
 junyimles ab la Creu.

■ (*Plantantla y adorantla.*)

Arbre florit del Gòlgota en la roca,
 ¡oh Creu! obriu lo cel ab vostre front,

tancau, tancau l' infern ab vostra soca,
 y ab vostres braços relligau lo món.

OLIVA

Del iris bell la virolada cinta
 sobre la Creu del Canigó se mostra,
 corona celestial que un àngel pinta.

UN INFANT

Com perles que en l' arena
 deixan les ones blaves de la mar,
 entre 'ls núvols del cel que s' asserena
 se veuhen sants y vèrgens blanquejar.

CHOR DE SANTS EN LOS NÚVOLS

*Crux fidelis inter omnes
 arbor una nobilis*

GARÍ, ABAT ⁵

Del amor de Jesús ¡oh dolça escola!
 la que en lo claustre de Cuxá plantí,
     suau perfum ne vola
     millor que d' un jardí:
 dels candidats mirau la blanca estola,
 mirau sos cors brollant amor diví!

CHOR DE SANTS

*Silva talem nulla profert
 fronde, flore, germine.*

SANT ROMUALDO Y SANT MARÍ

Com niu de rossinyols entre englantines,
 jo veig nostre hermitatge
 davant lo monestir de Sant Miquel;
 aparicions divines

baixavan á eix boscatge,
 pujátsen nostres ànimes al cel.

SANT URSÉOLO

Un día, de Venecia Dux fortíssim,
 á ma esposa la mar doní anells d' or;
     per vos, Jesús dolcíssim,
 per vos guardava l' ànima y lo cor.
 Com en ales d' un àngel del Altíssim,
     Garí, en ta companyia,
     á viure en la abadía
     vinguí de Sant Miquel,
 y fills, muller y regne, quant tenia,
 tot ho deixí per eix recó de cel.

Sovint fins á l' aurora
 un èxtasis diví 'm lligava fora;
 quant l' albadella⁶ me cridava al chor
 un dematí, la porta era tancada;
     jo demanava entrada,
 ningú 'm sentí, ningú, sinó 'l Senyor.
 Ell m' enviá dos àngels amorosos
     ab una escala d' or.

Ditxosos, ¡oh! ditxosos
 los que pujan, ¡oh Creu! per ta florida

brancada, arbre de vida,
 que 'l fruyt del cel nos du;
 per pujar de la Gloria al goig sens mida
 l' escala d' or ets tu!

CHOR DE SANTS

Flecte ramos, arbor alta.

SANT VICENS 7

Abaixaulos, ¡oh Creu! cap á Colliure.

SANT GUILLEM DE COMBRET

Los pobles abrigau del Vallespir,
 florit niu de repòs hont volguí viure.

SANT NARCÍS

Guardau lo mur de l' immortal Girona.

SANTA EULARIA

Posauvos en l' escut de Barcelona.

SANTS LLUCIÁ Y MARCIÁ

Y sobre 'l cor de nostra mare Ausona,
 fentla en ciencia y pietat florir.

SANT DÁMAS

Y en l' Ampurdá, lo Rosselló y Cerdanya,
 Catalunya y Espanya,
 feuhi la fe de Jesucrist reviure,
 feu á ses plantes lo Coran morir.

OLIVA

¿Sentiu? de la campana
 de nostre monestir se sent lo plor,
 mon cor ab ella una oració us demana
 per mon germá que 's mor.

CHOR DE MONJOS

*(s' agenollan)**Proficiscere anima christiana.*

Del cos rompent los llaços,
 surt d' aquest món crisàlida immortal.
 Rebeula com esposa en vostres braços,
 lliuraula ¡oh Deu! del terbolí infernal,
 com á Lot del incendi de Sodoma,
 á Daniel de les urpes del lleó,
 á Sant Pere y Sant Pau de les cadenes
 de la cruenta Roma,
 á Job d' un mar de penes
 y á Moysès dels corcers de Faraó.

UN INFANT

Dins una alba de llum serena y pura
 jo 'l veig enarborarse,
 rejuvenit y lliure:
 dos justos de l' altura
 tot baixant á recèbrel veig somriure;
 de l' un la noble y bèlica figura

se sembla al que ara puja del desterro,
 y ab ells veig abraçarse;
 l' altre es hermós com pomeró en abril.

CHOR DE MONJOS

Aquell deu ser lo comte Tallaferro,
 aquest l' hermós Gentil!

OLIVA

Gloria al Senyor; lo núvol de tristesa
 que amortallá tant temps l' ànima mía
 com los núvols del cel se va desfent;
 la nit recula empesa
 per la claror del día
 que riu en la finestra d' Orient.
 La nostra terra aymada,
 que de Mahoma sota 'l jou vivia,
 com un guerrer armada
 empeny los sarrahins vers l' Occident.
 Lo comte Berenguer de Barcelona
 aixampla sa corona,

Catalunya 's desvetlla escamarlada,
 cama ençá, cama enllá del Pirineu,
 com damunt son corcer una amaçona
     que s' adormí una estona,
 venint de abrahonar un semideu.
 A l' áliga real es pariona
     que ab cada ala domina
 un vessant de la serra gegantina.
 Derrocat lo titánich Almansor,
 del islamisme vespertina estrella
 ¿quí sab si algun nostre hèroe formidable
 ha d' aixecar sa espasa immensurable
     de gran conqueridor?
 ¿Quí sab, quí sab si ab ella,
 sa corona y sa llar veyent petites,
 á un gran realme ha de donar les fites?

CHOR D' HOMENS DE PARATGE

Partim ab tro de guerra,
 com temporal que baixa de la serra;
 la llagostada mora
 llancèm per sempre d' eixos camps afora,
 après los llaurarèm:
 de les visarmes, relles,

de les espases ne farèm corbelles;
 lo blat avuy son sarrahins, seguèm!

CHOR FINAL

Gloria al Senyor: tenim ja patria amada,
 qué altivola es, qué forta al despertar!
 al Pirineu miraula recolzada,
 son front al cel, sos peus dintre la mar.

Branda ab son puny la llança poderosa;
 lo que ella guanye ho guardarà la Creu;
 sobre son pit té sa fillada hermosa
 que 'ns fa alletar ab fe y ab amor seu.

Brecèmla encara en est breçol de serres,
 enrobustim sos braços y son cor,
 sos braços fem de ferro per les guerres,
 mes per la pau umplim son pit d' amor.

Patria! 't doná ses ales la victoria;
 com un sol d' or ton astre 's va llevant;

llança á ponent lo carro de ta gloria;
puix Deu t' empeny, ¡oh Catalunya! avant.

Avant: per monts, per terra y mars no 't pares,
ja t' es petit per trono 'l Pirineu,
per esser gran avuy te despertares
á l' ombra de la Creu.

NOTES